

ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ РЕМОНТНОГО МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Ковальчук І. І., науковий керівник, к. вет. н.
Рудьковський І. С., здобувач ОС магістр

Однією з важливих галузей тваринництва є скотарство. Скотарство розповсюджене по всій території України. Найбільший обсяг тваринницької продукції (молоко, м'ясо) дає саме ця галузь. В Україні переважає скотарство молочно-м'ясного напрямку. З кожним роком створюється все більше тваринницьких комплексів з відгодівлі великої рогатої худоби різних напрямів в промислових масштабах.

У великих промислових комплексах і у невеликих фермерських господарствах постає проблема поповнення стада високопродуктивними тваринами. Виникає необхідність виростити худобу, яка б повною мірою відповідала генетично закладеним якостям високої продуктивності. Для досягнення цієї мети необхідно з перших днів вирощування телят створювати оптимальні умови утримання та годівлі, що в свою чергу забезпечить нормальний ріст і розвиток тварин. Вік, маса тіла та розміри тварин різних порід залежать від інтенсивності їх вирощування. Тому дуже важливо, для кожного конкретного господарства, вибрати найбільш оптимальний рівень інтенсивності вирощування ремонтного молодняку, враховуючи вік, конституцію та масу тіла. Для цього існує технологія вирощування ремонтного молодняку.

Для своєчасного оновлення стада, заміни вибракуваного поголів'я в господарстві виділяють групу ремонтного молодняка. Її формують з телят від племінних корів. За розміром ця група в 1,5–2 рази більша за поголів'я корів, яке підлягає вибракуванню. Це дає змогу відібрати для парування найбільш розвинений молодняк з добрими ознаками майбутньої корови. Решту тварин з групи ремонтного молодняка відгодовують на м'ясо.

Технологія вирощування ремонтного молодняка – це сукупність виробничих операцій і процесів, які спрямовані на економічно обґрунтоване (враховуючи основні тенденції ринку), виробництво цінних у племінному відношенні тварин, які в подальшому будуть спрямовані на ремонт стада. Скероване вирощування молодняка в свою чергу – це комплекс зоотехнічних засобів застосовуючи які, дає можливість керувати індивідуальним розвитком сільськогосподарських тварин і формувати їх з необхідними задатками продуктивних якостей.

Техніка та організація вирощування ремонтного молодняка повинна базуватися на даних про індивідуальний розвиток і сприяти формуванню тварин з високою продуктивністю і міцною конституцією. Також необхідно пам'ятати про те, що раціональна система вирощування ремонтних телиць і нетелей повинна забезпечувати високу продуктивність праці і бути економічно ефективною, як в умовах виробництва великих ферм і промислових комплексів так і у фермерських господарствах. Доведено наукою і практикою, що головними критеріями раціонального вирощування молочної худоби є нормальний розвиток організму в ембріональний і постембріональний період, вирощування ремонтного молодняка в умовах оптимального типу і рівня годівлі.

Індивідуальний розвиток тварини відбувається за умов комплексної взаємодії організму та зовнішнього середовища. Головне завдання при вирощуванні ремонтного молодняка полягає у цілеспрямованому поєднанні біологічних особливостей розвитку й росту, формуванні міцної конституції, відповідного інтер'єру та екстер'єру, нормального розвитку органів травлення, відтворної функції і багаторічного використання тварин. Кожне нове покоління корів повинно бути більш продуктивним за попереднє та мати вищу резистентність, відповідати вимогам сучасних технологій.

При утриманні ремонтних телиць та нетелів особливу увагу необхідно приділяти дотриманню гігієнічних нормативів щодо мікроклімату приміщення. Вважають, що найбільш оптимальною температурою повітря у приміщенні для тварин є 12–18 °С, а відносна вологість повітря має складати 70–80 %

Освітленість приміщення, температура, швидкість руху повітря, вологість, та газовий склад повітря безпосередньо впливають на розвиток і функцію органів, залоз внутрішньої секреції і тканин, значним чином зумовлюють інтенсивність і напрям обміну речовин, а отже, мають суттєвий вплив на формування продуктивних якостей великої рогатої худоби.

При вирощуванні ремонтного молодняка великої рогатої худоби молочних порід, головне завдання полягає в отриманні добре розвинених корів, що мають міцну конституцію і можуть давати високі надої протягом тривалого часу. При дотриманні технології вирощування ремонтного молодняка разом із зростанням живої маси дорослих тварин буде підвищуватись і молочна продуктивність.

Крім того, якість годівлі впливає і на відтворну здатність тварин. Виростити здорових, добре розвинених, стійких до дії несприятливих факторів зовнішнього середовища високопродуктивних тварин, здатних ефективно використовувати корми, можливо лише в тому випадку, якщо у процесі вирощування враховують особливості їх росту та розвитку в окремі вікові періоди. В перші чотири місяці життя, основним раціоном телят є молочні корми. Поки не функціонує рубець і синтез білка у передшлунках відсутній або до 2-3-місячного віку недостатній, телята повинні одержувати корми з високим вмістом протеїнів.

Умови годівлі повинні бути такими, щоб телички у 6 – 12 міс. мали середньодобові прирости – 600 – 650 г, а в 12–18 міс. – 450 – 500 г. Молодняк годують три рази на добу. Тварини повинні мати вільний доступ до води. У стійловий період рекомендовано згодовувати силос, концентровані корми, доброякісне сіно бобових та злакових трав, сінаж, а племінному молодняку – моркву, буряки, картоплю, сінне борошно. На 100 кг живої маси ремонтному молодняку згодовують 1,4 – 2,6 кг сіна, 5–6 кг силосу чи 3–4 кг сінажу, 1–1,5 кг концентрованих кормів із розрахунку на одну голову за добу. Структура раціону може бути такою: сіно і сінаж 28 – 30 %, соковиті корми 40–45 %, концентровані – 25 – 30%. Основними кормами у літній період для молодняку є зелені.

Важливим фактором при вирощуванні телиць є перехід від кормів стійлового періоду до пасовищного. Важливо пам'ятати, що різкі переходи від зимової годівлі до літньої і навпаки, викликають порушення травлення у тварин і супроводжуються зниженням продуктивності.

Якщо господарство має свої пасовища, рекомендовано створювати групи для випасу. Це має позитивний вплив на міцність кістяка, розвиток внутрішніх органів та м'язової тканини, накопичення в організмі вітамінів, мінеральних речовин і підвищення задатності організму протидіяти різним захворюванням. Якщо ж немає можливості для випасу ходоби, то літом раціон ремонтного молодняку повинен складатися з зелених кормів з сіяних трав. Також обов'язковим є надання активного моціону тривалістю 4–6 год. Важливу роль у розвитку молодняку і формуванні продуктивності дорослої худоби відіграє активний моціон, починаючи з раннього віку. Він значно підвищує апетит тварин і сприяє кращому розвитку усіх органів і тканин.

Як було зазначено вище, тип годівлі впливає на розвиток і будову тіла худоби, її відтворну здатність. Міцна конституція притаманна первісткам, яких годували сінним, сінажним та концентратним раціоном. Нещільний тип найчастіше зустрічається у тварин, яких вирощували на соковитих кормах, ніжний – на значній кількості сіна. Доведено, що худоба, вирощена на об'ємистих раціонах, має вищу запліднювальну здатність при першому осіменінні в порівнянні з коровами, що вирощені на концентратних раціонах. Слід зазначити, що добре розвинутий, здоровий молодняк можна одержати тільки в умовах безперебійної повноцінної годівлі протягом усього періоду вирощування.

Отже, правильне, науково обгрунтоване вирощування ремонтного молодняку – найбільш простий і швидкий шлях формування основи для одержання від дорослих тварин високої молочної продуктивності.